

NOTIUNI TEORETICE DE DREPT PROCESUAL PENAL

Aplicarea legii procesual penale in timp si spatiu

-aplicarea legii procesual penale in timp se bazeaza pe principiul tempus regit actum (activitatii); legea este de imediata aplicabilitate

-prin exceptie, uneori in noul act normativ se gasesc situatii tranzitorii insa actul respectiv prevede si modalitatea concreta de rezolvare a situatiei respective

-aplicarea legii procesual penale in spatiu se face cf principiului teritorialitatii

-teritoriul este suprafata de pamant si ape cuprinsa intre granite cu solul, subsolul si spatiul aerian aferente acestuia; subsolul se intinde pana la limita unde poate for a omul iar spatiul aerian pana la limita spatiului cosmic ce permite mentinerea pe orbita a unui satelit (cca 11.000 m); marea teritoriala are 12 mile marine masurand de la linia de baza; teritoriul reprezinta si navele, aeronavele, terenurile, cladirile consulatelor si ambasadelor romanesti in strainatate.

-principiul teritorialitatii nu se aplica infractiunilor savarsite de catre reprezentantii diplomatici si consulari straini in Romania, militarii straini aflati in trecere sau stationati in Romania (cu exceptia cazurilor in care prin conventie bilaterala s-a spre vazut altfel), la bordul navelor si aeronavelor straine, pe terenurile si in cladirile consulatelor si ambasadelor straine in Romania

-de la principiul teritorialitatii legii peocesual penale exista exceptii prevazute in legea 302/2004 privind cooperarea judiciara internationala in materie penala respectiv: extradarea, mandatul european de arestare si predare, comisiile rogatorii internationale active si pasive, recunoasterea si executarea hotararilor penale straine

Principiile procesului penal

-principiul legalitatii

-principiul prezumtiei de nevinovatie

-principiul aflarii adevarului

-principiul respectarii vietii intime, familiale si private in cadrul procesului penal

-principiul folosirii limbii materne

-principiul oficialitatii

-regula in procesul penal este ca incepe din oficiu

-se intelege faptul ca organele de urmarire penala au posibilitatea ca ori de cate ori iau la cunostinta de savarsirea unei infractiuni, prin rezolutie sau proces-verbal, sa se sesizeze si sa inceapa urmarirea penala

-urmarirea penala incepe din oficiu, nu in faza de judecata, judecatorul nu judeca niciodata din oficiu, el trebuie intotdeauna sa fie sesizat iar organul judiciar abilitat pentru aceasta este procurorul, care prin rechizitoriu sesizeaza instanta de judecata

-exceptii de la principiul oficialitatii:

a) pt anumite categorii de persoane(senatori, deputati, seful statului sau al guvernului) sunt necesare autorizari prealabile pt a se putea incepe urmarirea penala

b) pt anumite categorii de infractiuni (cele savarsite de catre militari sau cele de la regimul cailor ferate) trebuie sa existe o autorizare prealabila din partea comandantului UM sau a celui de cale ferata

c) in cazul infractiunii savarsite cf principiului realitatii (un cetatean strain savarseste o infractiune contra unui cetatean roman in strainatate), pt a se incepe urmarirea penala este necesar sa existe autorizare prealabila a procurorului general al Parchetului de pe langa ICCJ

d) pt infractiunile savrsite la plangere prealabila, urmarirea penala nu poate incepe fara sa existe o manifestare de vointa din partea persoanei vatamate de a introduce plangere prealabila; in situatia in care organele judiciare au cunostinta de savrsirea unei infractiuni pedepsita la plangerea prealabila, acestea au obligatia de a chema partea vatamata, de a-i explica drepturile acesteia si de a o intreba daca doreste sau nu sa formuleze plangere prealabila; numai in masura in care partea vatamata doreste sa depuna plangere prealabila, organele de urmarire penala pot incepe urmarirea penala

-principiul garantarii libertatii persoanei

-in tot parcursul procesului penal, este garantata libertatea persoanei

-nicio persoana nu poate fi retinuta, arestata sau privata de libertate in alt mod si nici nu poate fi supusa vreunei forme de restrangere a libertatii decat in cazurile si conditiile prevazute de lege

-daca cel impotriva caruia s-a luat masura arestarii preventive sau s-a dispus internarea medicala ori o masura de restrangere a libertatii considera ca aceasta este ilegala, are dreptul in cursul procesului penal sa se adreseze instantei competente cf legii

-orice persoana care a fost in cursul procesului penal privata de libertate pe nedrept, are dreptul la repararea pagubei suferite in conditiile prevazute de lege

-in tot cursul procesului penal invinuitul/inculpatul au dreptul sa ceara punerea sa in libertate sub control judiciar sau pe cautiune

-principiul dreptului de aparare

-orice persoana are dreptul in cursul procesului penal sa se apere fie personal, fie prin aparator

-apararea se manifesta in toate fazele procesului penal iar in anumite situatii, persoana este obligata sa se apere prin intermediul unui aparator (asistenta juridica obligatorie)

-organele judiciare au obligatia sa-l incunostiinteze pe faptuitor inainte de audiere despre fapta pt care este cercetat, de incadrarea juridica a acesteia si sa-i asigure posibilitatea pregatirii si exercitarii apararii

-in situatia in care asistenta juridica este obligatorie, organele judiciare sunt obligate sa-i asigure invinuitului un aparator din oficiu in masura in care acesta nu are aparator ales

-odata cu prezentarea aparatorului ales, delegatia aparatorului din oficiu inceteaza

-organele judiciare au obligatia sa aduca la cunostinta invinuitului inainte de a i se lua prima declaratie, despre dreptul de a fi asistat de aparator consemnandu-se acest lucru in procesul verbal de ascultare

Participantii in procesul penal

-Ministerul Public

-pe langa fiecare instanta functioneaza parchetul de pe langa acea instanta

-in cadrul fiecarui parchet procurorii au rolul, ca in faza urmaririi penale, de a efectua personal urmarirea penala sau de a supraveghea si coordona activitatea de urmarire penala desfasurata de organele de cercetare penala ale politiei judiciare

-principiile ministerului public sunt:

a)legalitatii, intreaga activitate se desfasoara pe baza normelor prevazute de lege

b)impartialitatii, procurorul este obligat sa administreze in procesul penal atat probele care sunt in defavoarea inculpatului cat si cele care sunt in favoarea acestuia

c)subordonarii ierarhice, dispozitiile date de procurorul ierarhic superior sunt obligatorii pentru cel inferior daca sunt date in scris si sunt cf cu legea

-atributiile ministerului public in procesul penal:

a)efectueaza urmarirea penala sau supravegheaza, coordoneaza si conduce activitatea de urmarire penala desfasurata de catre organele de cercetare penala

b)sesizeaza prin rechizitoriu instanta de judecata

c) exercita actiunea penala in cazurile prevazute de lege
d) participa, in conditiile legii, la sedintele instantei
e) exercita caile de atac impotriva hotararilor judecatoresti
f) ocroteste drepturile si interesele minorilor
g) studiaza cauzele care genereaz criminalitatea si face propuneri pt imbunatatirea legislatiei
h) orice alte atributii stabilite prin lege in competenta sa

- Organele de cercetare penala
- sunt de doua feluri: ale politiei judiciare si speciale
- organele de cercetare penala efectueaza acte de urmarire penala sub supravegherea si controlul procurorului
- organele politiei judiciare sunt lucratori operativi desemnati din MIRA care efectueaza aceste activitati fiind subordonati unui procuror
- organele de cercetare penale speciale isi desfasoara activitatea in legatura cu anumite domenii si sunt alcatuite din: ofiterii si comandantii desemnati de catre sefii comandantilor UM corp aparte si similar sau de catre sefii comendurilor de garnizoana sau de catre comandantii centrelor militare, capitanii porturilor pt infractiunile savrsite la regimul navigatiei maritime/fluviiale, ofiterii politiei de frontiera
- Partile in procesul penal
- pentru ca o persoana sa fie parte in procesul penal, trebuie sa indeplineasc anumite conditii: sa aibe calitate procesuala, sa aibe capacitate procesuala, sa aiba un drept actual si recunoscut de lege, sa aiba un interes, chiar si moral
- Inculpatul
- este figura centrala a procesului penal
- pana a ajunge la calitatea de inculpat, o persoana trece prin 2 faze intermediare: aceea de faptuitor si apoi de invinuit
- numai inculpatul este parte in procesul penal
- faptuitorul este persoana fata de care se presupune ca a savarsit fapta prevazuta de legea penala; in momentul in care a inceput urmarirea penala, faptuitorul devine invinuit; pe parcursul urmaririi penale, atunci cand procurorul pune in miscare actiunea penala, invinuitul devine inculpat
- punerea in miscare a actiunii penale are loc atunci cand procurorul are suficiente date care sa-i confirme inculparea unei persoane, iar daca nu face acest lucru pe parcursul urmaririi penale, procurorul este obligat ca prin rechizitoriu, sa puna in miscare actiunea penala
- dobandind calitatea de inculpate, persoana are drepturi si obligatii suplimentare (dr de a i se prezenta materialul de urmarire penala, dr de a administra probe in favoarea sa, etc)
- Partea vatamata
- persoana care sufera in mod direct consecintele fizice, materiale sau morale ale unei infractiuni
- constituirea de parte vatamata trebuie sa se faca prin manifestare expresa de vointa in sensul ca persoana vatamata prin infractiune trebuie sa faca declaratie de constituire ca parte vatamata sau sa efectueze acte specifice sustinerii laturii penale a procesului penal; acte specifice reprezinta: solicitarea de probatorii, participarea efectiva la diferite termene, adresarea de intrebari celorlalte parti
- daca partea vatamata este un minor, fara capacitate de exercitiu, constituirea de parte vatamata se va face de catre reprezentantul sau legal; daca este minor cu capacitate restransa, reprezentantul sau va trebui doar sa-i incuviinteze constituirea de parte vatamata
- Partea civila
- persoana vatamata, daca urmareste obtinerea unor despagubiri in cadrul procesului penal, cu conditia sa exercite actiunea civila in cadrul procesului penal
- partea vatamata se poate constitui parte civila in contra invinuitului/inculpatului si persoanei

civilmente responsabile

-constituirea ca parte civila poate avea loc in tot cursul urmaririi penale iar in fata instantei de judecata numai pana la citirea actului de sesizare al acesteia

-calitatea de parte civila a persoanei care a suferit o vatamare prin infractiune nu inlatura dreptul acesteia de a participa in calitate de parte vatamata in aceiasi cauza

-daca cel vatamat este o persoana lipsita de capacitate de exercitiu sau restransa, actiunea civila se pune in miscare din oficiu

-organul de urmarire penala sau instanta de judecata vor cere persoanei vatamate ca prin reprezentantul sau legal sau prin persoana care ii incuviinteaza sau autorizeaza actele, sa prezinte situatia cu privire la daunele materiale si morale precum si date cu privire la faptele prin care acestea au fost pricinuite

-instanta este obligata sa se pronunte asupra repararii daunelor materiale si morale chiar daca persoana nu este constituita parte in cauza respectiva

-Partea civilmente responsabila

-este persoana chemata in procesul penal sa raspunda cf legii civile pt faptele savarsite de catre invinuit/inculpat

-cf art 1000 cod civil sunt parti civilmente responsabile"

a)parintii pt copii lor minori

b)comitentii pentru prepusii lor cu conditia ca acestia sa fi savarsit fapta in exercitarea atributiilor de serviciu

c)profesorii, institutorii si mestesugarii pt elevii si ucenicii lor

-partea civilmente responsabila se poate constitui fie la cererea partii vatamate, fie din oficiu la cererea instantei, fie din proprie initiativa

-daca constituirea are loc din oficiu sau la solicitarea partii vatamate, aceasta poate avea loc in tot cursul urmaririi penale iar in faza de judecata numai pana la citirea actului de sesizare a instantei

-in situatia in care partea civilmente responsabila se constituie din proprie initiativa, ea poate face acest lucru pe tot parcursul urmaririi penale iar in faza de judecata pana la terminarea cercetarii judecatoresti, cu conditia sa ia procedura din faza in care se afla

-Aparatorul in procesul penal

-este persoana care avand pregatire de specialitate exercita drepturile si obligatiile uneia din partile procesului penal

-legea 51/1995 si statutul avocatului reglementeaza modul de dobandire al calitatii si de exercitare al atributiilor unui avocat

-avocatul se situeaza pe pozitia procesuala a partii pe care o reprezinta

-intr-un proces penal asistenta juridica se poate realiza fie prin avocat ales, fie prin avocat desemnat de instanta de judecata (in cazul asistentei juridice obligatorii); in acest caz instanta dispune doar numirea unui avocat fara insa sa-l individualizeze; intotdeauna cand apare avocatul ales, delegatia avocatului din oficiu inceteaza

-invinuitul/inculpatul are dreptul de a fi asistat de aparator in tot cursul urmaririi penale si al judecatii iar organele judiciare sunt obligate sa-i aduca la cunostinta acest drept

-asistenta juridica este obligatorie cand invinuitul/inculpatul este minor, internat in centru de reeducare sau institutie medical-educativa, retinut sau acuzat in alta cauza, cand fata de acesta s-a luat masura de siguranta a internarii medicale sau a obligarii la tratament medical chiar in alta cauza ori cand organul judiciar a apreciat ca invinuitul nu si-ar putea face singur apararea

-asistenta judiciara este obligatorie si in situatia in care prin lege se prevede expres acest lucru

-suplimentar, in faza de judecata, asistenta juridica este obligatorie atunci cand pedeapsa prevazuta de lege pt infractiunea savarsita este pedeapsa inchisorii mai mari de 5 ani

- acest termen de 5 ani se refera la max special prevazut de lege pt infractiunea savarsita
- atunci cand asistenta juridica este obligatorie iar aparatorul ales nu se prezinta la data stabilita pt efectuarea unui act de urmarire penala sau la termenul fixat de instanta si nici nu isi asigura substituirea, organul judiciar ia masuri pt desemnarea unui aparator din oficiu acordandu-i acestuia timp pt pregatirea apararii
- in cursul judecatii, dupa inceperea dezbatelilor cand asistenta juridica este obligatorie, daca aparatorul ales lipseste nejustificat, termenul acordat avocatului din oficiu nu poate fi mai mic de 3 zile
- atat in faza de urmarire penala cat si in cea de judecata aparatorul ales se bucura de toate drepturile procesuale ale clientului sau
- in cursul urmaririi penale aparatorul are dreptul sa participe la efectuarea oricarui act de urmarire penala, poate formula cereri si depune memorii
- lipsa aparatorului de la efectuarea actului nu are ca efect imposibilitatea de efectuare sau nulitatea actului respectiv daca exista la dosar dovada faptului ca aparatorul a fost incunostiintat
- instiintarea se face prin telefon, notificare prin fax, internet sau alte mijloace incheindu-se in acest sens in proces-verbal
- cand asistenta juridica este obligatorie, organul de urmarire penala sau instanta va asigura prezenta aparatorului ales la ascultarea invinutului facandu-se mentiune despre aceasta
- in situatia in care invinutul este retinut sau arestat, acesta are dreptul de a lua contact cu aparatorul sau, asigurandu-se confidentialitatea convorbirilor
- daca nu i se respecta drepturile procesuale aparatorul poate formula plangere iar procurorul este obligat sa-i solutioneze plangerea in cel mult 48 ore
- in cursul judecatii, aparatorul are dreptul sa ia legatura cu inculpatul arestat sau retinut si are dreptul sa il asiste si sa exercite drepturile procesuale ale acestuia
- partea vatamata, partea civila si partea civilmente responsabila pot fi , de asemenea reprezentati in faza urmaririi penale si a judecatii
- daca organul de urmarire penala sau instanta considera ca cesteia nu isi pot face singure apararea, le va desemna aparator din oficiu
- Succesorii. Reprezentantii. Substituitii procesuali
- succesorii sunt persoane care dobandesc in latura civila a procesului penal drepturi si obligatii ale persoanei defuncte
- pentru persoana fizica, succesorii sunt mostenitorii acestuia
- pt persoana juridica succesorii sunt lichidatorii in caz de lichidare si alte persoane juridice in caz de absorbtie sau fuziune
- succesorii intervin in procesul penal numai daca actiunea civila a fost exercitata inainte de decesul autorului lor
- reprezentantii sunt persoane care efectueaza acte procesuale si procedurale in numele si in interesul partii pe care o reprezinta
- reprezentarea se realizeaza in baza unui mandat si este fie obligatorie, fie facultativa
- reprezentarea este obligatorie in cazul persoanei fara capacitate de exercitiu sau daca invinutul nu poate fi prezent la efectuarea unui act procesual
- reprezentarea este permisa atat in cazul inculpatului cat si pentru cazul celorlalte parti afara de cazul cand este necesara prezenta personala
- substituitii procesuali sunt persoane care exercita un drept propriu dar in valorificarea unor interese apartinand unei alte persoane

Actiunea penala in procesul penal

- reprezinta mijlocul prin intermediul caruia se realizeaza tragerea la raspundere penala a inculpatului

-trăsăturile acțiunii penale:

a) este obligatorie, adică ori de câte ori se săvârșește o infracțiune și se identifică persoana care a săvârșit-o, procurorul este obligat să pună în mișcare acțiunea penală urmărind tragerea la răspundere penală a inculpatului

b) aparține statului adică statul prin procuror este singurul care are dreptul și posibilitatea să pună în mișcare acțiunea penală

c) indisponibilă și irevocabilă; este indisponibilă adică spre deosebire de acțiunea civilă unde părțile pot dispune așa cum doresc, în cursul procesului penal procurorul este obligat atunci când sunt probe, să susțină inculpatul; este irevocabilă adică, odată pornită, procurorul nu mai are posibilitatea să oprească această acțiune penală; singura lui opțiune este de a dispune scoaterea de sub urmărire penală sau încetarea urmăririi penale atunci când intervine unul din cauzele prevăzute la art. 10 cod procedură penală

d) indivizibilă adică indiferent câte persoane au participat la săvârșirea unei infracțiuni și de calitatea în care aceștia au participat, se va pune în mișcare o singură acțiune penală cu privire la toți participanții

e) individuală pt că răspunderea penală este individuală; acțiunea penală nu poate fi exercitată decât împotriva celui care a săvârșit fapta

Punerea în mișcare a acțiunii penale

-regula-acțiunea penală se pune în mișcare în cursul urmăririi penale prin actul de înculpărire prevăzut de lege

-excepția-în cursul urmăririi penale, procurorul este obligat ca prin rechizitoriu să pună în mișcare acțiunea penală; în faza de judecată, procurorul poate pune în mișcare acțiunea penală atunci când se extinde procesul penal cu privire la alte fapte sau persoane; prin excepție, și instanța poate pune în mișcare acțiunea penală atunci când se extinde procesul penal cu privire la alte fapte sau persoane iar procurorul nu este prezent la ședința de judecată

-cazurile care împiedică punerea în mișcare sau exercitarea acțiunii penale cf codului de procedură penală

Art. 10. - Acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare, iar când a fost pusă în mișcare nu mai poate fi exercitată dacă:

a) fapta nu există;

b) fapta nu este prevăzută de legea penală;

b1) fapta nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni;

c) fapta nu a fost săvârșită de învinuit sau de inculpat;

d) faptei îi lipsește unul din elementele constitutive ale infracțiunii;

e) există vreuna din cauzele care înlătură caracterul penal al faptei;

f) lipsește plângerea prealabilă a persoanei vătămate, autorizarea sau sesizarea organului competent ori alta condiție prevăzută de lege, necesară pentru punerea în mișcare a acțiunii penale;

g) a intervenit amnistia sau prescripția ori decesul faptuitorului;

h) a fost retrasă plângerea prealabilă ori părțile s-au împăcat, în cazul infracțiunilor pentru care retragerea plângerii sau împacarea părților înlătură răspunderea penală;

i) s-a dispus înlocuirea răspunderii penale;

j) există autoritate de lucru judecat. Împiedicarea produce efecte chiar dacă faptei definitiv judecate i s-ar da o altă încadrare juridică.

În cazul prevăzut la lit. f), acțiunea penală poate fi pusă în mișcare ulterior în condiții legale. Clasarea, scoaterea de sub urmărire, încetarea urmăririi penale, achitarea și încetarea procesului penal

Art. 11. - Când se constată existența vreunui din cazurile prevăzute în art. 10:

1. În cursul urmăririi penale procurorul, la propunerea organului de cercetare penală sau din

oficiu, dispune:

a) clasarea, cand nu exista invinuit in cauza;

b) scoaterea de sub urmarire, in cazurile prevazute in art. 10 lit. a)-e), cand exista invinuit sau inculpat in cauza;

*c) incetarea urmaririi penale, in cazurile prevazute in art. 10 lit. f)-h) si j), cand exista invinuit sau inculpat in cauza.

Conditii necesare exercitarii actiunii civile in cadrul procesului penal

-actiune civila reprezinta mijlocul prin intermediul caruia se urmareste tragerea la raspundere civila a invinuitului/inculpatului sau a partii civilmente responsabila

-pt exercitarea actiunii civile in procesul penal trebuie indeplinite urmatoarele conditii:

a)sa se fi savarsit o infractiune

b)sa existe o legatura de cauzalitate intre infractiunea savarsita si prejudiciul produs

c)prejudiciul produs sa fie cert

d)prejudiciul sa nu fi fost acoperit (ex prin asigurare)

e)sa existe o manifestare de vointa din partea persoanei vatamate de a se constitui parte civila in procesul penal

Modul de solutionare a actiunii civile in procesul penal

-repararea pagubei se face in natura (restituirea lucrului, restitutio in integrum, desfiintarea totala/partiala a unui inscris) sau prin echivalent

-cunatumul prejudiciului trebuie dovedit de catre partea civila, legea aratand ca se acorda despagubiri banesti inclusiv pt folosul de care a fost lipsita partea civila

-actiunea civila poate fi folosita si pt repararea daunelor morale

Competenta teritoriala a organelor judiciare

-in situatia in care se savarseste o infractiune, legea stabileste ca urmarirea penala se va efectua de catre parchetul sau organul de politie de la locul savarsirii faptei, unde a fost prins faptuitorul, unde acesta locuieste sau unde domiciliaza partea vatamata

-in situatia in care exista o singura sesizare a organelor de urmarire penala sau mai multe sesizari dar la momente distincte, primul organ este cel care va efectua urmarirea penala

-daca sunt mai multe sesizari simultane, se va lua in ordinea de preferinta de la locul savarsirii faptei, unde a fost prins faptuitorul, unde acesta locuieste sau unde domiciliaza partea vatamata

-in situatia in care urmarirea penala a fost efectuata de catre parchetul de pe langa ICCJ iar cauza este de competenta unei instante inferioare in grad, procurorul, prin rechizitoriu, va stabili care instanta va fi competenta sa solutioneze cauza

-daca infractiunea s-a savarsit in strainatate si este de competenta autoritatilor romane, instanta competenta este cea de la domiciliul inculpatului

-in subsidiar, daca inculpatul nu are domiciliu in Romania, atunci va fi competenta instanta unde acesta domiciliaza efectiv

-daca nu are nici domiciliul nici locuinta in Romania si fapta este de competenta judecatoriei, atunci va fi competenta Judecatoria sector 2 Bucuresti iar daca este de competenta celorlalte instante superioare, va fi competent Tribunalul Bucuresti sau Curtea de Apel Bucuresti

-daca infractiunea a fost savarsita pe o nava/aeronaava, va fi competenta instanta de la locul unde acnoreaaza/aterizeaza nava/aeronaava in Romania iar daca nu ancoreaza/aterizeaza in Romania, atunci va fi competenta J2, TB sau CAB

Competenta materiala a instantelor

Judecatoria judeca in prima instanta toate infractiunile, cu exceptia celor date prin lege in

competenta altor instante

Tribunalul:

1. judeca in prima instanta:

- a) infractiunile prevazute de Codul penal in art. 174-177, 179, 189 alin. 3, art. 190, 197 alin. 2 si 3, art. 209 alin. 3, art. 211 alin. 2 si 3, art. 212, 215 alin. 5, art. 2151 alin. 2, art. 218, 219 alin. 3 daca fapta a avut ca urmare un dezastru si alin. 4, art. 238, 239 alin. 3, art. 2481, 252, 254, 255, 257, 266-270, 273 alin. 2, art. 274 alin. 2, art. 275 alin. 3, art. 276, 279 alin. 3, art. 2791, 280, 2801, 282-285, 298, 3022, 312 si 317, precum si infractiunea de contrabanda, daca a avut ca obiect arme, munitii sau materii explozive ori radioactive;
 - b) infractiunile savarsite cu intentie, care au avut ca urmare moartea unei persoane;
 - c) infractiunile privind siguranta nationala a Romaniei prevazute in legi speciale;
 - d) infractiunea de trecere frauduloasa a frontierei de stat, in cazurile in care minimul special al pedepsei este de 2 ani sau mai mare;
 - e) infractiunea de bancruta frauduloasa, daca fapta priveste sistemul bancar;
 - f) alte infractiuni date prin lege in competenta sa;
2. ca instanta de apel, judeca apelurile impotriva hotararilor penale pronuntate de judecatorii in prima instanta, cu exceptia celor privind infractiunile mentionate in art. 279 alin. 2 lit. a);
3. ca instanta de recurs, judeca recursurile impotriva hotararilor penale pronuntate de judecatorii, in cazul infractiunilor mentionate in art. 279 alin. 2 lit. a), precum si in alte cazuri anume prevazute de lege;
4. solutioneaza conflictele de competenta ivite intre judecatoriile din raza sa teritoriala.

Curtea de Apel:

1. judeca in prima instanta:

- a) infractiunile prevazute de Codul penal in art. 155-173 si 356-361;
 - b) infractiunile savarsite de judecatorii de la judecatorii si tribunale, de procurorii de la parchetele de pe langa aceste instante, precum si de notarii publici;
 - c) infractiunile savarsite de judecatorii, procurorii si controlorii financiari ai camerelor de conturi judetene;
 - d) alte infractiuni date prin lege in competenta sa;
2. ca instanta de apel, judeca apelurile impotriva hotararilor penale pronuntate in prima instanta de tribunale;

3. ca instanta de recurs, judeca recursurile impotriva hotararilor penale pronuntate de tribunale in apel, precum si in alte cazuri anume prevazute de lege;

4. solutioneaza conflictele de competenta ivite intre tribunale sau intre judecatorii si tribunale din raza sa teritoriala, ori intre judecatorii din circumscriptia unor tribunale diferite, aflate in raza teritoriala a Curtii.

Curtea Suprema de Justitie:

1. judeca in prima instanta:

- a) infractiunile savarsite de senatori si deputati;
- b) infractiunile savarsite de membrii Guvernului;
- c) infractiunile savarsite de judecatorii Curtii Constitutionale, membrii, judecatorii, procurorii si controlorii financiari ai Curtii de Conturi si de presedintele Consiliului Legislativ;
- d) infractiunile savarsite de maresali, amirali si generali;
- e) infractiunile savarsite de sefii cultelor religioase organizate in conditiile legii si de ceilalti membri ai Inaltului Cler, care au cel putin rangul de arhieru sau echivalent al acestuia;
- f) infractiunile savarsite de judecatorii si magistratii asistenti de la Curtea Suprema de Justitie, de judecatorii de la curtile de apel si Curtea Militara de Apel, precum si de procurorii de la parchetele de pe langa aceste instante;
- g) alte cauze date prin lege in competenta sa;

2. ca instanta de recurs, judeca:

- a) recursurile impotriva hotararilor penale pronuntate, in prima instanta, de curtile de apel si Curtea Militara de Apel;
- b) recursurile impotriva hotararilor penale pronuntate, ca instante de apel, de curtile de apel si Curtea Militara de Apel;
- c) recursurile impotriva hotararilor penale pronuntate, in prima instanta, de sectia penala si sectia militara ale Curtii Supreme de Justitie;
- 3. judeca recursurile in interesul legii;
- 4. judeca recursurile in anulare;
- 5. solutioneaza:
 - a) conflictele de competenta in cazurile in care Curtea Suprema de Justitie este instanta superioara comuna;
 - b) cazurile in care cursul justitiei este intrerupt;
 - c) cererile de stramutare.

Mijloace de proba

- proba se constituie din orice element de fapt care serveste la constatarea existentei/inexistentei unei infractiuni, la indentificarea faptuitorului si la cunoasterea imprejurarilor necesare pt justa solutionare a cauzei
- proba este un instrument de cunoastere prin intermediul careia organul judiciar afla adevarul, este un instrument de dovedire, utilizat in conditiile contradictorialitatii procesului; proba este folosita in scopul de a da suport material, faptic cererilor si concluziilor partilor sau combaterii partii adverse
- clasificarea probelor:
 - a)dupa caracterul procesual: probe in acuzare (in defavoarea invinuitului/inculpatului), probe in aparare (in favoarea invinuitului/inculpatului)
 - b)dupa izvoarele lor:probe imediate (obtinute din prima sursa, adica dintr-un izvor direct precum declaratia unui martor, originalul unui in scris), probe mediate (sunt obtinute dintr-o sursa mai indepartata precum copii ale unor in scrisuri, declaratia unui martor care relateaza fapta dupa ce a auzit-o de la alta persoana, continutul unui proces-verbal)
 - c)dupa legatura cu obiectul probatiunii: probe directe (care dovedesc in mod nemijlocit vinovatia/nevinovatia invinuitului/inculpatului precum prinderea faptuitorului in fragrant, recunoasterea faptuitorului, declaratiile martorilor oculari), probe indirecte (este vorba de indicii care pot conduce la concluzii despre faptuitor numai in masura in care sunt coroborate cu alte probe
- obiectul probatiunii consta in faptele si imprejurarile de fapt ce trebuie dovedite in vederea solutionarii cauzei penale
- stabilirea obiectului probatiunii se face de catre organele judiciare; faptele principale sunt probe directe care vizeaza dovedirea existentei/inexistentei cauzei, vinovatia faptuitorului, etc; faptele probatorii sunt probe indirecte si contribuie la stabilirea faptului principal; faptele similare sunt asemanatoare celor care formeaza faptele principale fara a avea in sa vreo legatura cu acestea dar sunt de aceiasi natura si savarsite anterior de cel cercetat sau judecat; faptele auxiliare ofera anumite informatii care pot ajuta la solutionarea cauzei precum declaratia unei persoane cu privire la sinceritatea unei alte persoane audiate ca martor intr-o cauza penala; faptele negative constau in imprejurari care nu s-au dovedit, nu au avut loc, motiv pt care nu se pot proba, sau se pot proba prin dovedirea unui fapt pozitiv, precum alibiurile
- nu pot constitui obiect al probatiunii fapte sau imprejurari care nu sunt posibile, cum ar fi decesul unei persoane in imprejurari de neconceput; sau daca persoana vatamata, daca este constituita in proces ca parte civila sau parte vatamata, nu poate fi audiata ca martor cu privire la faptele si imprejurarile pe care le cunoaste

-fapte si imprejurari care nu trebuie dovedite: este vorba de prezumtii legale absolute precum cazul minorului pana in 14 ani; in cazul minorului intre 14-16 ani acesta raspunde penal doar daca se dovedeste ca a savarsit fapta cu discernamant, fiind vorba de o prezumtie relativa

-mijloacele de proba-constituie elemente de importanta deosebita in derularea procesului penal, prin care se ajunge la cunoasterea situatiei de fapt si la solutionarea cauzei respective

-mijloacele de proba obtinute ilegal, nu pot fi folosite in procesul penal

Declaratiile invinutului/inculpatului reprezinta un drept si nu o obligatie

***extras din codul de procedura penala

Declaratiile invinutului sau ale inculpatului

Art. 69. - Declaratiile invinutului sau ale inculpatului facute in cursul procesului penal pot servi la aflarea adevarului, numai in masura in care sunt coroborate cu fapte si imprejurari ce rezulta din ansamblul probelor existente in cauza.

Intrebari si lamuriri prealabile

Art. 70. - Invinuitul sau inculpatul, inainte de a fi ascultat, este intrebat cu privire la nume, prenume, porecla, data si locul nasterii, numele si prenumele parintilor, cetatenie, studii, situatia militara, loc de munca, ocupatie, adresa, antecedente penale si alte date pentru stabilirea situatiei sale personale.

Invinuitului sau inculpatului i se aduce apoi la cunostinta fapta care formeaza obiectul cauzei si i se pune in vedere sa declare tot ce stie cu privire la fapta si la invinuirea ce i se aduce in legatura cu aceasta.

Organul de urmarire penala, inainte de a-l asculta pe invinuit, cere acestuia sa dea o declaratie scrisa personal, cu privire la invinuirea ce i se aduce.

Modul de ascultare

Art. 71. - Fiecare invinuit sau inculpat este ascultat separat.

In cursul urmaririi penale, daca sunt mai multi invinuiti sau inculpati, fiecare este ascultat fara sa fie de fata ceilalti.

Invinuitul sau inculpatul este mai intai lasat sa declare tot ce stie in cauza.

Ascultarea invinuitului sau inculpatului nu poate incepe cu citirea sau reamintirea declaratiilor pe care acesta le-a dat anterior in cauza.

Invinuitul sau inculpatul nu poate prezenta ori citi o declaratie scrisa de mai inainte, insa se poate servi de insemnari asupra amanuntelor greu de retinut.

Intrebari cu privire la fapta

Art. 72. - Dupa ce invinuitul sau inculpatul a facut declaratia, i se pot pune intrebari cu privire la fapta care formeaza obiectul cauzei si la invinuirea ce i se aduce. De asemenea, este intrebat cu privire la probele pe care intelege sa le propuna.

Consemnarea declaratiilor

Art. 73. - Declaratiile invinuitului sau inculpatului se consemneaza in scris. Declaratia scrisa se citește acestuia, iar daca cere, i se da sa o citeasca. Cand este de acord cu continutul ei, o semneaza pe fiecare pagina si la sfarsit.

Cand invinuitul sau inculpatul nu poate sau refuza sa semneze, se face mentiune in declaratia scrisa.

Declaratia scrisa este semnata si de organul de urmarire penala care a procedat la ascultarea invinuitului sau inculpatului ori de presedintele completului de judecata si de grefier, precum si de interpret cand declaratia a fost luata printr-un interpret.

Daca invinuitul sau inculpatul revine asupra vreuneia din declaratiile sale sau are de facut completari, rectificari sau precizari, acestea se consemneaza si se semneaza in conditiile aratate in prezentul articol.

Ascultarea invinuitului sau inculpatului la locul unde se afla

Art. 74. - Ori de cate ori invinuitul sau inculpatul se gaseste in imposibilitate de a se prezenta

pentru a fi ascultat, organul de urmarire penala sau instanta de judecata procedeaza la ascultarea acestuia la locul unde se afla.

Declaratiile partii vatamate, partii civile, partii civilmente responsabile

Declaratiile celorlalte parti din proces

Art. 75. - Declaratiile partii vatamate, ale partii civile si ale partii responsabile civilmente facute in cursul procesului penal pot servi la aflarea adevarului, numai in masura in care sunt coroborate cu fapte sau imprejurari ce rezulta din ansamblul probelor existente in cauza.

Explicatii prealabile

Art. 76. - Organul de urmarire penala sau instanta de judecata are obligatia sa cheme, spre a fi ascultate, persoana care a suferit o vatamare prin infractiune, precum si persoana civilmente responsabila.

Inainte de ascultare, persoanei vatamate i se pune in vedere ca poate participa in proces ca parte vatamata, iar daca a suferit o paguba materiala, ca se poate constitui parte civila. De asemenea, i se atrage atentia ca declaratia de participare in proces ca parte vatamata sau de constituire ca parte civila se poate face in tot cursul urmaririi penale, iar in fata primei instante de judecata, pana la citirea actului de sesizare.

Modul de ascultare

Art. 77. - Ascultarea partii vatamate, a partii civile si a partii responsabile civilmente se face potrivit dispozitiilor privitoare la ascultarea invinuitului sau inculpatului, care se aplica in mod corespunzator.

Declaratiile martorilor

Martorul

Art. 78. - Persoana care are cunostinta despre vreo fapta sau despre vreo imprejurare de natura sa serveasca la aflarea adevarului in procesul penal poate fi ascultata in calitate de martor.

Ascultarea persoanei obligate a pastra secretul profesional

Art. 79. - Persoana obligata a pastra secretul profesional nu poate fi ascultata ca martor cu privire la faptele si imprejurarile de care a luat cunostinta in exercitiul profesiei, fara incuviintarea persoanei sau a unitatii fata de care este obligata a pastra secretul.

Calitatea de martor are intaietate fata de calitatea de aparator, cu privire la faptele si imprejurarile pe care acesta le-a cunoscut inainte de a fi devenit aparator sau reprezentant al vreuneia dintre parti.

Ascultarea sotului si a rudelor apropiate

Art. 80. - Sotul si rudele apropiate ale invinuitului sau inculpatului nu sunt obligate sa depuna ca martori. Organele judiciare vor aduce aceasta la cunostinta persoanelor aratate in alineatul precedent, de indata ce au fost indeplinite dispozitiile alin. 3 din art. 84.

Martor minor

Art. 81. - Minorul poate fi ascultat ca martor. Pana la varsta de 14 ani ascultarea lui se face in prezenta unuia dintre parinti ori a tutorelui sau a persoanei careia ii este incredintat minorul spre crestere si educare.

Persoana vatamata

Art. 82. - Persoana vatamata poate fi ascultata ca martor, daca nu este constituita parte civila sau nu participa in proces ca parte vatamata.

Obligatia de prezentare

Art. 83. - Persoana chemata ca martor este obligata sa se infatiseze la locul, ziua si ora aratate in citatie si are datoria sa declare tot ce stie cu privire la faptele cauzei.

Intrebari prealabile

Art. 84. - Martorul este intrebat mai intai despre nume, prenume, etate, adresa si ocupatie. In caz de indoiala asupra identitatii martorului, aceasta se stabileste prin orice mijloc de

proba.

Martorul va fi apoi intrebat daca este sot sau ruda a vreuneia dintre parti si in ce raporturi se afla cu acestea, precum si daca a suferit vreo paguba de pe urma infractiunii.

Juramantul martorului

Art. 85.*) - Inainte de a fi ascultat, martorul depune urmatorul juramant: "Jur ca voi spune adevarul si ca nu voi ascunde nimic din ceea ce stiu. Asa sa-mi ajute Dumnezeu!"

In timpul depunerii juramantului, martorul tine mana pe cruce sau pe Biblie.

Referirea la divinitate din formula juramantului se schimba potrivit credintei religioase a martorului.

Martorului de alta religie decat cea crestina nu ii sunt aplicabile prevederile alin. 2. Martorul fara confesiune va depune urmatorul juramant: "Jur pe onoare si constiinta ca voi spune adevarul si ca nu voi ascunde nimic din ceea ce stiu".

Martorii care din motive de constiinta sau confesiune nu depun juramantul vor rosti in fata instantei urmatoarea formula: "Ma oblig ca voi spune adevarul si ca nu voi ascunde nimic din ceea ce stiu".

Situatiile la care se refera alin. 3, 4 si 5 se retin de organul judiciar pe baza afirmatiilor facute de martor.*)

Dupa depunerea juramantului sau dupa rostirea formulei prevazute in alin. 5, se va pune in vedere martorului ca, daca nu va spune adevarul, savarseste infractiunea de marturie mincinoasa.*)

Despre toate acestea se face mentiune in declaratia scrisa. Minorul care nu a implinit 14 ani nu depune juramant; i se atrage insa atentia sa spuna adevarul.

Art. 86. - Modul si limitele ascultarii martorilor Martorului i se face cunoscut obiectul cauzei si i se arata care sunt faptele sau imprejurarile pentru dovedirea carora a fost propus ca martor, cerandu-i-se sa declare tot ce stie cu privire la acestea.

Dupa ce martorul a facut declaratii, i se pot pune intrebari cu privire la faptele si imprejurarile care trebuie constatate in cauza, cu privire la persoana partilor, precum si in ce mod a luat cunostinta despre cele declarate.

Dispozitiile art. 71-74 se aplica in mod corespunzator si la ascultarea martorului.

Inscrisurile si interceptarile/inregistrările audio/video

Mijloacele de proba scrise

Art. 89. - Inscrisurile pot servi ca mijloace de proba, daca in continutul lor se arata fapte sau imprejurari de natura sa contribuie la aflarea adevarului.

Procesul-verbal ca mijloc de proba

Art. 90. - Procesele-verbale incheiate de organul de urmarire penala sau de instanta de judecata sunt mijloace de proba.

De asemenea, sunt mijloace de proba procesele-verbale si actele de constatare, incheiate de alte organe, daca legea prevede aceasta.*)

Cuprinsul si forma procesului-verbal

Art. 91. - Procesul-verbal trebuie sa cuprinda:

- a) data si locul unde este incheiat;
- b) numele, prenumele si calitatea celui care il incheie;
- c) numele, prenumele, ocupatia si adresa martorilor asistenti, cand exista;
- d) descrierea amanuntita a celor constatate, precum si a masurilor luate;
- e) numele, prenumele, ocupatia si adresa persoanelor la care se refera procesul-verbal, obiectiile si explicatiile acestora;
- f) mentiunile prevazute de lege pentru cazurile speciale. Procesul-verbal trebuie semnat pe fiecare pagina si la sfarsit de cel care il incheie, precum si de persoanele aratate la lit. c) si e). Daca vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuza sa semneze, se face mentiune despre aceasta.

Inregistrările convorbirilor

Art. 911. - Inregistrările pe banda magnetică ale unor convorbiri efectuate cu autorizarea motivată a procurorului desemnat de prim-procurorul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel, în cazurile și în condițiile prevăzute de lege, dacă sunt date sau indicii temeinice privind pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni pentru care urmărirea penală se face din oficiu, iar interceptarea este utilă, pentru aflarea adevărului, pot servi ca mijloace de probă, dacă din conținutul convorbirilor înregistrate rezultă fapte sau împrejurări de natură să contribuie la aflarea adevărului.

Autorizarea procurorului se da pentru durata necesară înregistrării, până la cel mult 30 de zile, în afara de cazul în care legea dispune altfel.

Autorizarea poate fi prelungită în aceleași condiții, pentru motive temeinic justificate, fiecare prelungire neputând depăși 30 de zile.

Inregistrările prevăzute în alin. 1 pot fi făcute și la cererea motivată a persoanei vătămate privind comunicările ce-i sunt adresate, cu autorizarea procurorului anume desemnat de procurorul general.

Certificare înregistrărilor

Art. 912 - Despre efectuarea înregistrărilor menționate în art. 911, organul de urmărire penală întocmește un proces-verbal în care se menționează autorizația dată de procuror pentru efectuarea interceptării, numărul sau numerele posturilor telefonice între care se poartă convorbirile, numele persoanelor care le poartă, dacă sunt cunoscute, data și ora fiecărei convorbiri în parte și numărul de ordine al rolei sau casetei pe care se face imprimarea.

Convorbirile înregistrate sunt redată integral în forma scrisă și se atașează la procesul-verbal, cu certificarea pentru autenticitate de către organul de urmărire penală, verificat și contrasemnat de procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală în cauză.

La procesul-verbal se atașează, de asemenea, caseta sau rola care conține înregistrarea convorbirii, în original, sigilată cu sigiliul organului de urmărire penală.

Art. 912. - Alte înregistrări Modalitățile și condițiile de efectuare a înregistrărilor arătate în art. 91 și 911 sunt aplicabile și în cazul oricărei alte înregistrări a convorbirilor pe banda magnetică, autorizate conform legii.

Inregistrările de imagini

Art. 913 - Dispozițiile art. 911 sunt aplicabile și în cazul înregistrării de imagini, iar procedura de certificare a acestora este cea prevăzută în art. 912 cu excepția redării în forma scrisă, după caz.

Verificarea mijloacelor de probă

Art. 914 - Mijloacele de probă prevăzute în prezenta secțiune pot fi supuse expertizei tehnice la cererea procurorului, a părților ori din oficiu. Inregistrările prevăzute în prezenta secțiune, prezentate de părți, pot servi ca mijloace de probă, dacă nu sunt interzise de lege.

Mijloace materiale de probă

-reprezintă obiecte care conțin sau poartă o urmă a faptei săvârșite, precum și alte obiecte care pot servi la aflarea adevărului

-ele sunt clasificate în 4 grupe:

- a) obiecte care au fost folosite sau au fost destinate să servească la comiterea infracțiunii: chei, arme fără urme, ce reprezintă corpuri delictive
- b) obiectele care sunt produsul infracțiunii
- c) obiectele care poartă sau conțin o urmă a faptei săvârșite
- d) orice alte obiecte care servesc la aflarea adevărului

Perchezitia

Perchezitia

Art. 100. - Cand persoana careia i s-a cerut sa predea vreun obiect sau vreun in scris din cele aratate in art. 98 tagaduieste existenta sau detinerea acestora, precum si ori de cate ori pentru descoperirea si strangerea probelor este necesar, organul de urmarire penala sau instanta de judecata poate dispune efectuarea unei perchezitii.

Perchezitia poate fi domiciliara sau corporala.

Incuviintarea perchezitiei domiciliare

Art. 101. - Organul de cercetare penala poate face perchezitii domiciliare cu autorizatia procurorului.

Perchezitia domiciliara se poate face fara autorizatia procurorului numai daca persoana la domiciliul careia urmeaza a se face perchezitia consimte in scris la aceasta.

In caz de infractiune flagranta, perchezitia domiciliara se efectueaza fara autorizatia procurorului.

Perchezitie domiciliara in cursul judecatii

Art. 102. - Instanta poate proceda la efectuarea perchezitiei cu ocazia unei cercetari locale.

In celelalte cazuri, dispozitia instantei de judecata de a se efectua o perchezitie se comunica procurorului, in vederea efectuarii acesteia.

Timpul de efectuare a perchezitiei

Art. 103. - Ridicarea de obiecte si in scrisuri precum si perchezitia domiciliara se pot face de organul de cercetare penala intre orele 6-20, iar in celelalte ore numai in caz de infractiune flagranta, sau cand perchezitia urmeaza a se efectua intr-un local public. Perchezitia inceputa intre orele 6-20 poate continua si in timpul noptii. Ridicarea de obiecte si in scrisuri precum si perchezitia domiciliara se pot face de procuror si in timpul noptii.

Procedura perchezitiei

Art. 104. - Organul judiciar care urmeaza a efectua perchezitia este obligat ca in prealabil sa se legitimeze si, in cazurile prevazute de lege, sa prezinte autorizatia data de procuror.

Ridicarea de obiecte si in scrisuri precum si perchezitia domiciliara se fac in prezenta persoanei de la care se ridica obiecte ori in scrisuri, sau la care se efectueaza perchezitia, iar in lipsa acesteia, in prezenta unui reprezentant, a unui membru al familiei sau a unui vecin, avand capacitate de exercitiu.

Aceste operatiuni se efectueaza de organul de cercetare penala in prezenta unor martori asistenti.

Cand persoana la care se face perchezitia este retinuta ori arestata, va fi adusa la perchezitie.

In cazul in care nu poate fi adusa, ridicarea de obiecte si in scrisuri, precum si perchezitia domiciliara se fac in prezenta unui reprezentant ori a unui membru de familie, iar in lipsa acestora, a unui vecin, avand capacitate de exercitiu.

Efectuarea perchezitiei domiciliare

Art. 105. - Organul judiciar care efectueaza perchezitia are dreptul sa deschida incaperile sau alte mijloace de pastrare in care s-ar putea gasi obiectele sau in scrisurile cautate, daca cel in masura sa le deschida refuza aceasta.

Organul judiciar este obligat sa se limiteze la ridicarea numai a obiectelor si in scrisurilor care au legatura cu fapta savarsita; obiectele sau in scrisurile a caror circulatie sau detinere este interzisa se ridica totdeauna.

Organul judiciar trebuie sa ia masuri ca faptele si imprejurarile din viata personala a celui la care se efectueaza perchezitia si care nu au legatura cu cauza sa nu devina publice.

Efectuarea perchezitiei corporale

Art. 106. - Perchezitia corporala se efectueaza de organul judiciar care a dispus-o, cu respectarea dispozitiilor art. 104 alin. 1, sau de persoana desemnata de acest organ.

Perchezitia corporala se face numai de o persoana de acelasi sex cu cea perchezitionata.

Identificarea si pastrarea obiectelor

Art. 107. - Obiectele sau in scrisurile se prezinta persoanei de la care sunt ridicate si celor care

asista, pentru a fi recunoscute si a fi insemnate de catre acestea spre neschimbare, dupa care se eticheteaza si se sigileaza.

Obiectele care nu pot fi insemnate ori pe care nu se pot aplica etichete si sigilii se impacheteaza sau se inchid, pe cat posibil laolalta, dupa care se aplica sigilii.

Obiectele care nu pot fi ridicate se sechestreaza si se lasa in pastrare fie celui la care se afla, fie unui custode.

Probele pentru analiza se iau cel putin in dublu si se sigileaza. Una din probe se lasa celui de la care se ridica, iar in lipsa acestuia, uneia din persoanele aratate in art. 108 alin. final.

Procesul-verbal de perchezitie si de ridicare a obiectelor si in scrisurilor

Art. 108. - Despre efectuarea perchezitiei si ridicarea de obiecte si in scrisuri se intocmeste proces-verbal.

Procesul-verbal trebuie sa cuprinda, in afara de mentiunile prevazute in art. 91, si urmatoarele mentiuni: locul, timpul si conditiile in care in scrisurile si obiectele au fost descoperite si ridicate, enumerarea si descrierea lor amanuntita, pentru a putea fi recunoscute.

In procesul-verbal se face mentiune si despre obiectele care nu au fost ridicate, precum si de acelea care au fost lasate in pastrare.

Copie de pe procesul-verbal se lasa persoanei la care s-a facut perchezitia sau de la care s-au ridicat obiectele si in scrisurile, ori reprezentantului acesteia sau unui membru al familiei, iar in lipsa, celor cu care locuieste sau unui vecin si, daca este cazul, custodelui.

Masuri privind obiectele ridicate

Art. 109. - Organul de urmarire penala sau instanta de judecata dispune ca obiectele ori in scrisurile ridicate care constituie mijloace de proba sa fie, dupa caz, atasate la dosar sau pastrate in alt mod.

Obiectele si in scrisurile ridicate, care nu sunt atasate la dosar, pot fi fotografiate. In acest caz fotografiile se vizeaza si se ataseaza la dosar.

Pana la solutionarea definitiva a cauzei, mijloacele materiale de proba se pastreaza de organul de urmarire penala sau de instanta de judecata la care se gaseste dosarul.

Obiectele si in scrisurile predate sau ridicate in urma perchezitiei si care nu au legatura cu cauza se restituie persoanei careia ii apartin. Obiectele supuse confiscarii nu se restituie.

Obiectele ce servesc ca mijloc de proba, daca nu sunt supuse confiscarii, pot fi restituite persoanei careia ii apartin, chiar inainte de solutionarea definitiva a procesului, afara de cazul cand prin aceasta restituire s-ar putea stanjeni aflarea adevarului. Organul de urmarire penala sau instanta de judecata pune in vedere persoanei careia i-au fost restituite obiectele ca este obligata sa le pastreze pana la solutionarea definitiva a cauzei.

Conservarea sau valorificarea obiectelor ridicate

Art. 110. - Obiectele ce servesc ca mijloc de proba, daca sunt dintre acelea aratate in art. 165 alin. 2 si daca nu este cazul a fi restituite, se conserva sau se valorifica potrivit dispozitiilor aceluia articol.

Dispozitii speciale privind unitatile publice

Art. 111. - Dispozitiile din prezenta sectiune se aplica in mod corespunzator si atunci cand actele procedurale se efectueaza la o unitate din cele la care se refera art. 145 din Codul penal, dispozitii care se completeaza dupa cum urmeaza:

- a) organul judiciar se legitimeaza si, dupa caz, infatiseaza reprezentantului unitatii autorizatia data de procuror;
- b) ridicarea de obiecte si in scrisuri, precum si perchezitia se efectueaza in prezenta reprezentantului unitatii;
- c) atunci cand este obligatorie prezenta martorilor asistenti, acestia pot face parte din personalul unitatii;
- d) copie de pe procesul-verbal se lasa reprezentantului unitatii.

Constatarile tehnico-stiintifice, medico-legale si expertizele

Folosirea unor specialisti

Art. 112. - Cand exista pericol de disparitie a unor mijloace de proba sau de schimbare a unor situatii de fapt si este necesara lamurirea urgenta a unor fapte sau imprejurari ale cauzei, organul de urmarire penala poate folosi cunostintele unui specialist sau tehnician, dispunand, din oficiu sau la cerere, efectuarea unei constatari tehnico-stiintifice.

Constatarea tehnico-stiintifica se efectueaza, de regula, de catre specialisti sau tehnicieni care functioneaza in cadrul ori pe langa institutia de care apartine organul de urmarire penala. Ea poate fi efectuata si de catre specialisti sau tehnicieni care functioneaza in cadrul altor organe. Obiectul si materialul constatarii tehnico-stiintifice

Art. 113. - Organul de urmarire penala care dispune efectuarea constatarii tehnico-stiintifice stabileste obiectul acesteia, formuleaza intrebarile la care trebuie sa se raspunda si termenul in care urmeaza a fi efectuata lucrarea.

Constatarea tehnico-stiintifica se efectueaza asupra materialelor si datelor puse la dispozitie sau indicate de catre organul de urmarire penala. Celui insarcinat cu efectuarea constatarii nu i se pot delega si nici acesta nu-si poate insusi atributii de organ de urmarire penala sau de organ de control.

Specialistul sau tehnicianul insarcinat cu efectuarea lucrarii, daca socoteste ca materialele puse la dispozitie ori datele indicate sunt insuficiente, comunica aceasta organului de urmarire penala, in vederea completarii lor.

Constatarea medico-legala

Art. 114. - In caz de moarte violenta, de moarte a carei cauza nu se cunoaste ori este suspecta, sau cand este necesara o examinare corporala asupra invinuitului ori persoanei vatamate pentru a constata pe corpul acestora existenta urmelor infractiunii, organul de urmarire penala dispune efectuarea unei constatari medico-legale si cere organului medico-legal, caruia ii revine competenta potrivit legii, sa efectueze aceasta constatare.

Exhumarea in vederea constatarii cauzelor mortii se face numai cu incuviintarea procurorului. Raportul de constatare tehnico-stiintifica sau medico-legala

Art. 115. - Operatiile si concluziile constatarii tehnico-stiintifice sau medico-legale se consemneaza intr-un raport.

Organul de urmarire penala sau instanta de judecata, din oficiu sau la cererea oricareia dintre parti, daca apreciaza ca raportul tehnico-stiintific ori medico-legal nu este complet sau concluziile acestuia nu sunt precise, dispune refacerea sau completarea constatarii tehnico-stiintifice ori medico-legale, sau efectuarea unei expertize.

Cand refacerea sau completarea constatarii tehnico-stiintifice ori medico-legale este dispusa de instanta de judecata, raportul se trimite procurorului, pentru ca acesta sa ia masuri in vederea completarii sau refacerii lui.

Ordonarea efectuării expertizei

Art. 116. - Cand pentru lamurirea unor fapte sau imprejurari ale cauzei, in vederea aflarii adevarului, sunt necesare cunostintele unui expert, organul de urmarire penala ori instanta de judecata dispune, la cerere sau din oficiu, efectuarea unei expertize.

Expertiza obligatorie

Art. 117. - Efectuarea unei expertize psihiatrice este obligatorie in cazul infractiunii de omor deosebit de grav, precum si atunci cand organul de urmarire penala sau instanta de judecata are indoiala asupra starii psihice a invinuitului sau inculpatului.

Expertiza in aceste cazuri se efectueaza in institutii sanitare de specialitate. In vederea efectuării expertizei, organul de cercetare penala cu aprobarea procurorului sau instanta de judecata dispune internarea invinuitului ori inculpatului pe timpul necesar. Aceasta masura este executorie si se aduce la indeplinire, in caz de opunere, de organele de politie.

De asemenea, efectuarea unei expertize este obligatorie pentru a se stabili cauzele mortii,

daca nu s-a intocmit un raport medico-legal.

Procedura expertizei

Art. 118. - Expertiza se efectueaza potrivit dispozitiilor din prezentul cod, afara de cazul cand prin lege se dispune altfel. Dispozitiile art. 113 se aplica in mod corespunzator.

Expertul este numit de organul de urmarire penala sau de instanta de judecata, cu exceptia expertizei prevazute in art. 119 alin. 2.

Fiecare dintre parti are dreptul sa ceara ca un expert recomandat de ea sa participe la efectuarea expertizei.

Expertii oficiali

Art. 119. - Daca exista experti medico-legali sau experti oficiali in specialitatea respectiva, nu poate fi numit expert o alta persoana, decat daca imprejurari deosebite ar cere aceasta.

Cand expertiza urmeaza sa fie efectuata de un serviciu medico-legal, de un laborator de expertiza criminalistica sau de orice institut de specialitate, organul de urmarire penala ori instanta de judecata se adreseaza acestora pentru efectuarea expertizei.

Cand serviciul medico-legal ori laboratorul de expertiza criminalistica sau institutul de specialitate considera necesar ca la efectuarea expertizei sa participe sau sa-si dea parerea si specialisti de la alte institutii, poate folosi asistenta sau avizul acestora.

Lamuriri date expertului si partilor

Art. 120. - Organul de urmarire penala sau instanta de judecata, cand dispune efectuarea unei expertize, fixeaza un termen la care sunt chemate partile, precum si expertul, daca acesta a fost desemnat de organul de urmarire penala sau de instanta.

La termenul fixat se aduce la cunostinta partilor si expertului obiectul expertizei si intrebarile la care expertul trebuie sa raspunda si li se pune in vedere ca au dreptul sa faca observatii cu privire la aceste intrebari si ca pot cere modificarea sau completarea lor.

Partile mai sunt incunostintate ca au dreptul sa ceara numirea si a cate unui expert recomandat de fiecare dintre ele, care sa participe la efectuarea expertizei.

Dupa examinarea obiectiilor si cererilor facute de parti si expert, organul de urmarire penala sau instanta de judecata pune in vedere expertului termenul in care urmeaza a fi efectuata expertiza, incunostintandu-l totodata daca la efectuarea acesteia urmeaza sa participe partile. Dispozitiile alin. 3 si 4 nu se aplica in cazul expertizei prevazute in art. 119 alin. 2.

Drepturile expertului

Art. 121. - Expertul are dreptul sa ia cunostinta de materialul dosarului necesar pentru efectuarea expertizei. In cursul urmaririi penale cercetarea dosarului se face cu incuviintarea organului de urmarire.

Expertul poate cere lamuriri organului de urmarire penala sau instantei de judecata cu privire la anumite fapte ori imprejurari ale cauzei.

Partile, cu incuviintarea si in conditiile stabilite de organul de urmarire penala sau de instanta de judecata, pot da expertului explicatiile necesare.

Raportul de expertiza

Art. 122. - Dupa efectuarea expertizei, expertul intocmeste un raport scris.

Cand sunt mai multi experti se intocmeste un singur raport de expertiza. Daca sunt deosebiri de pareri, opiniile separate sunt consemnate in cuprinsul raportului sau intr-o anexa.

Raportul de expertiza se depune la organul de urmarire penala sau la instanta de judecata care a dispus efectuarea expertizei.

Continutul raportului

Art. 123. - Raportul de expertiza cuprinde:

a) partea introductiva, in care se arata organul de urmarire penala sau instanta de judecata care a dispus efectuarea expertizei, data cand s-a dispus efectuarea acesteia, numele si prenumele expertului, data si locul unde a fost efectuata, data intocmirii raportului de expertiza, obiectul acesteia si intrebarile la care expertul urma sa raspunda, materialul pe baza

caruia expertiza a fost efectuata si daca partile care au participat la aceasta au dat explicatii in cursul expertizei;

b) descrierea in amanunt a operatiilor de efectuare a expertizei, obiectiile sau explicatiile partilor, precum si analiza acestor obiectii ori explicatii in lumina celor constatate de expert;

c) concluziile, care cuprind raspunsurile la intrebarile puse si parerea expertului asupra obiectului expertizei.

Suplimentul de expertiza

Art. 124. - Cand organul de urmarire penala sau instanta de judecata constata, la cerere sau din oficiu, ca expertiza nu este completa, dispune efectuarea unui supliment de expertiza fie de catre acelasi expert, fie de catre altul.

De asemenea, cand se socoteste necesar, se cer expertului lamuriri suplimentare in scris ori se dispune chemarea lui spre a da explicatii verbale asupra raportului de expertiza. In acest caz, ascultarea expertului se face potrivit dispozitiilor privitoare la ascultarea martorilor.

Lamuririle suplimentare in scris pot fi cerute si serviciului medico-legal, laboratorului de expertiza criminalistica ori institutului de specialitate care a efectuat expertiza.

Efectuarea unei noi expertize

Art. 125. - Daca organul de urmarire penala sau instanta de judecata are indoieli cu privire la exactitatea concluziilor raportului de expertiza, dispune efectuarea unei noi expertize.

Lamuriri cerute la institutul de emisiune

Art. 126. - In cazurile privitoare la infractiunea de falsificare de moneda sau de alte valori, organul de urmarire penala sau instanta de judecata poate cere lamuriri institutului de emisiune.

Prezentarea scriptelor de comparatie

Art. 127. - In cauzele privind infractiuni de fals in inscrisuri, organul de urmarire penala sau instanta de judecata poate ordona sa fie prezentate scripte de comparatie.

Daca scriptele se gasesc in depozite publice, autoritatile in drept sunt obligate a le elibera.

Daca scriptele se gasesc la un particular care nu este sot sau ruda apropiata cu invinuitul sau inculpatul, organul de urmarire penala ori instanta de judecata ii pune in vedere sa le prezinte.

Scriptele de comparatie trebuie vizate de organul de urmarire penala sau de presedintele completului de judecata si semnate de acela care le prezinta.

Organul de urmarire penala ori instanta de judecata poate dispune ca invinuitul sau inculpatul sa prezinte o piesa scrisa cu mana sa ori sa scrie dupa dictarea ce i s-ar face.

Daca invinuitul sau inculpatul refuza, se face mentiune in procesul-verbal.

Cazurile si procedura de folosire a interpretilor

Art. 128. - Cand una din parti sau o alta persoana care urmeaza sa fie ascultata nu cunoaste limba romana, ori nu se poate exprima, iar organul de urmarire penala sau instanta de judecata nu are posibilitatea de a se intelege cu aceasta, ii asigura folosirea unui interpret. In cursul judecatii partile pot fi asistate si de un interpret ales de ele.

Dispozitiile alineatului precedent se aplica in mod corespunzator si in cazul cand unele dintre inscrisurile aflate in dosarul cauzei sau prezentate in instanta sunt redactate intr-o alta limba decat cea romana.

-expertizele sunt de mai multe feluri:

a)criminalistica ce consta in identificarea sau stabilirea apartenentei de grup a persoanelor ori a obiectelor ce au lasat urme la fata locului

b)medico-legala ce consta in stabilirea cauzelor mortii sau probleme specifice de sanatate, integritate corporala

c)contabila pt infractiunile financiar-fiscale in descoperirea intinderii prejudiciilor banesti sau legalitatea actelor de justificare a unor cheltuieli

d)psihiatrica pt stabilirea nivelului de dezvoltare intelectuala a unui minor, capacitatea psihica a unei persoane de a depune o marturie, tulburari psihice

e)tehnica ce poate ajuta la elucidarea unor probleme legate de producerea unor accidente rutiere, de munca, de cale ferata
-exista expertize obligatorii (in cazul pruncuciderii) si expertize facultative (la cererea partii interesate)

Masurile preventive

-vizeaza in mod direct starea de libertate a invinuitului/inculpatului concretizata prin privare de libertate (retinere, arestare) sau prin restrangerea libertatii de miscare (obligatia de nu parasi tara sau localitatea)

Scopul si categoriile masurilor preventive

Art. 136.*) - In cauzele privitoare la infractiuni pedepsite cu inchisoare, pentru a se asigura buna desfasurare a procesului penal ori pentru a se impiedica sustragerea invinuitului sau inculpatului de la urmarirea penala, de la judecata ori de la executarea pedepsei, se poate lua fata de acesta una din urmatoarele masuri preventive:

- a) retinerea;
- b) obligarea de a nu parasi localitatea;
- c) arestarea preventiva.

Masura aratata la lit. a) poate fi luata de organul de cercetare penala, iar masurile aratate la lit. b) si c) se pot lua numai de procuror sau de instanta de judecata.

Alegerea masurii ce urmeaza a fi luata se face tinandu-se seama de scopul acesteia, de gradul de pericol social al infractiunii, de sanatatea, varsta, antecedentele si alte situatii privind persoana fata de care se ia masura.

Cuprinsul actului prin care se ia masura preventiva

Art. 137. - Actul prin care se ia masura preventiva trebuie sa arate fapta care face obiectul invinuirii sau inculparii, textul de lege in care aceasta se incadreaza, pedeapsa prevazuta de lege pentru infractiunea savarsita si temeiurile concrete care au determinat luarea masurii preventive.

Aducerea la cunostinta a motivelor luarii masurilor preventive si a invinuirii

Art. 137.1.*) - Persoanei retinute sau arestate i se aduc, de indata, la cunostinta, motivele retinerii sau ale arestarii. Invinuirea se aduce la cunostinta celui arestat, in cel mai scurt termen, in prezenta unui avocat.

Cand se dispune arestarea preventiva a invinuitului sau inculpatului, procurorul sau instanta de judecata incunostinteaza despre aceasta, in termen de 24 de ore, un membru al familiei acestuia ori o alta persoana pe care o desemneaza invinuitul sau inculpatul, consemnandu-se aceasta intr-un proces-verbal.

Sesizarea procurorului pentru luarea unor masuri preventive

Art. 138. - Cand organul de cercetare penala considera ca este cazul sa se ia vreuna din masurile prevazute in art. 136 alin. 1 lit. b) si c), intocmeste un referat motivat pe care il inainteaza procurorului, care se pronunta dupa ce a examinat si dosarul cauzei.

In cazul masurii prevazute in art. 136 alin. 1 lit. b), procurorul este obligat sa se pronunte in termen de 24 de ore.

Inlocuirea sau revocarea masurilor preventive

Art. 139. - Masura preventiva luata se inlocuieste cu alta masura preventiva, cand s-au schimbat temeiurile care au determinat luarea masurii.

Cand nu mai exista vreun temei care sa justifice mentinerea masurii preventive, aceasta trebuie revocata din oficiu sau la cerere.

In cazul cand masura preventiva a fost luata de procuror, organul de cercetare penala are obligatia sa-l informeze pe acesta despre schimbarea ori incetarea temeiurilor care au motivat luarea masurii.

Dispozitiile alineatelor precedente se aplica chiar daca organul judiciar urmeaza sa-si decline

competenta.

Încetarea de drept a masurilor preventive

Art. 140. - Masurile preventive inceteaza de drept:

- a) la expirarea termenelor prevazute de lege sau stabilite de organele judiciare;
- b) in caz de scoatere de sub urmarire, de incetare a urmaririi penale sau de incetare a procesului penal ori de achitare.

Masura arestarii preventive inceteaza de drept si atunci cand, inainte de pronuntarea unei hotarari de condamnare in prima instanta, durata arestarii a atins jumatatea maximului pedepsei prevazute de lege pentru infractiunea care face obiectul invinuirii, precum si in celelalte cazuri anume prevazute de lege.

In cazurile aratate in alin. 1 lit. b) si alin. 2, procurorul in cursul urmaririi penale, din oficiu sau in urma informarii organului de cercetare, ori instanta de judecata, are obligatia sa dispuna punerea de indata in libertate a celui retinut sau arestat, trimitand administratiei locului de retinere ori de detinere copie de pe ordonanta sau dispozitiv ori un extras cuprinzand urmatoarele mentiuni: datele necesare pentru identificarea invinuitului sau inculpatului, numarul mandatului de arestare, numarul si data ordonantei sau a hotararii prin care s-a dispus liberarea, precum si temeiul legal al liberarii.

Plangerea impotriva masurilor preventive luate de procuror

Art. 140¹.*) - Impotriva ordonantei de arestare preventiva sau a aceleia de obligare de a nu parasii localitatea se poate face plangere la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in fond.

Plangerea, impreuna cu dosarul cauzei, va fi trimisa instantei prevazute in alin. 1, in termen de 24 de ore, iar invinuitul sau inculpatul arestat va fi adus in fata instantei si va fi asistat de aparator.

*) In cazul in care inculpatul se afla internat in spital si din cauza starii sanataii nu poate fi adus in fata instantei, sau in alte cazuri in care deplasarea sa nu este posibila, plangerea va fi examinata in lipsa inculpatului, dar numai in prezenta aparatorului, caruia i se da cuvantul pentru a pune concluzii.

Plangerea se va cerceta in camera de consiliu.

*) Instanta se pronunta in aceeasi zi, prin incheiere, asupra legalitatii masurii, dupa ascultarea invinuitului sau a inculpatului.

*) Incheierea este supusa recursului. Termenul de recurs este de 3 zile si curge de la pronuntare pentru cei prezenti si de la comunicare pentru cei lipsa. Inculpatul este adus la judecarea recursului numai cand instanta considera necesar.

Participarea procurorului este obligatorie.

Cand considera ca masura preventiva luata este ilegala, instanta dispune revocarea arestarii si punerea in libertate a invinuitului sau a inculpatului ori, dupa caz, revocarea masurii obligatorii de a nu parasii localitatea.

Calea de atac in contra incheierii privind masurile preventive

Art. 141. - Incheierea data in prima instanta prin care se dispune luarea, revocarea, inlocuirea sau incetarea unei masuri preventive poate fi atacata separat cu recurs, de procuror sau de inculpat. Termenul de recurs este de 3 zile si curge de la pronuntare pentru cei prezenti si de la comunicare pentru cei lipsa.

Recursul declarat impotriva incheierii prin care s-a dispus luarea unei masuri preventive nu este suspensiv de executare.

Tinerea separata a unor categorii de infractori

Art. 142. - In timpul retinerii si arestarii, minorii se tin separat de majori, iar femeile separat de barbati.

Retinerea

Conditii de retinere

Art. 143. - Masura retinerii poate fi luata de organul de cercetare penala fata de invinuit, daca sunt probe sau indicii temeinice ca a savarsit o fapta prevazuta de legea penala.

Masura retinerii se ia in cazurile prevazute in art. 148, oricare ar fi limitele pedepsei cu inchisoare prevazute de lege pentru fapta savarsita.

Sunt indicii temeinice atunci cand din datele existente in cauza rezulta presupunerea ca persoana fata de care se efectueaza urmarirea penala a savarsit fapta.

Durata retinerii

Art. 144. - Masura retinerii poate dura cel mult 24 de ore.

In ordonanta prin care s-a dispus retinerea trebuie sa se mentioneze ziua si ora la care retinerea a inceput, iar in ordonanta de punere in libertate, ziua si ora la care retinerea a incetat.

Cand organul de cercetare penala considera ca este necesar a se lua masura arestarii preventive, inaintea procurorului, inaintea termenului prevazut in alin. 1, un referat motivat.

Obligarea de a nu parasi localitatea

Continutul masurii

Art. 145. - Masura obligarii de a nu parasi localitatea consta in indatorirea impusa invinuitului sau inculpatului, de procuror ori de instanta de judecata, de a nu parasi localitatea in care locuieste, fara incuviintarea organului care a dispus aceasta masura.

Procurorul poate lua aceasta masura prin ordonanta si numai daca sunt indeplinite conditiile prevazute in art. 143 alin. 1. In cursul urmaririi penale, durata masurii prevazute in alineatul precedent nu poate depasi 30 de zile. In caz de incalcare a masurii aplicate se poate lua impotriva invinuitului sau inculpatului una din celelalte masuri preventive, daca sunt indeplinite conditiile prevazute de lege pentru luarea acelor masuri.

Arestarea preventiva

§ 1. Arestarea invinuitului

Condițiile pentru arestarea invinuitului

Art. 146. - Procurorul, din oficiu sau la sesizarea organului de cercetare penala, cand sunt intrunite conditiile prevazute in art. 143 si exista in mod corespunzator vreunul din cazurile prevazute in art. 148, daca considera ca in interesul urmarii penale este necesara privarea de libertate a invinuitului, dispune prin ordonanta motivata arestarea acestuia, aratand temeiurile care justifica luarea masurii si fixand durata arestarii, care nu poate depasi 5 zile.

Totodata, procurorul emite un mandat de arestare a invinuitului. Mandatul cuprinde in mod corespunzator mentiunile aratate in art. 151 lit. a)-c), e) si j), precum si numele si prenumele invinuitului si durata pentru care este dispusa arestarea acestuia.

Arestarea invinuitului la instanta de judecata

Art. 147. - Instanta de judecata, in situatiile aratate in partea speciala, titlul II, poate dispune arestarea invinuitului in cazurile si conditiile prevazute in art. 146. Cand s-a dispus arestarea, presedintele completului de judecata emite mandatul de arestare a invinuitului. Invinuitul arestat este trimis de indata procurorului impreuna cu mandatul de arestare.

§ 2. Arestarea inculpatului

Condițiile si cazurile in care se dispune arestarea inculpatului

Art. 148. - Masura arestarii inculpatului poate fi luata daca sunt intrunite conditiile prevazute in art. 143 si numai in vreunul din urmatoarele cazuri:

a) identitatea sau domiciliul inculpatului nu pot fi stabilite din lipsa datelor necesare;

b) infractiunea este flagranta, iar pedeapsa inchisorii prevazuta de lege este mai mare de 3 luni;

c) inculpatul a fugit ori s-a ascuns in scopul de a se sustrage de la urmarire sau de la judecata, ori a facut pregatiri pentru asemenea acte, precum si daca in cursul judecatii sunt date ca inculpatul urmareste sa se sustraga de la executarea pedepsei;

- d) sunt date suficiente ca inculpatul a incercat sa zadarniceasca aflarea adevarului, prin influentarea unui martor sau expert, distrugerea ori alterarea mijloacelor materiale de proba sau prin alte asemenea fapte;
- e) inculpatul a comis din nou o infractiune ori exista date care justifica temerea ca va savarsi si alte infractiuni;
- f) inculpatul este recidivist;
- g) cand exista una din circumstantele agravante;
- h) inculpatul a savarsit o infractiune pentru care legea prevede pedeapsa inchisorii mai mare de 2 ani, iar lasarea sa in libertate ar prezenta un pericol pentru ordinea publica.

In cazurile prevazute la lit. c)-g), masura arestarii inculpatului poate fi luata numai daca pedeapsa inchisorii prevazuta de lege este mai mare de un an.

Durata arestarii inculpatului

Art. 149. - Durata arestarii inculpatului nu poate depasi 30 de zile, afara de cazul cand ea este prelungita in conditiile legii. Termenul curge de la data emiterii mandatului cand arestarea a fost dispusa dupa ascultarea inculpatului, iar in cazul cand arestarea a fost dispusa in lipsa inculpatului, termenul curge de la prezentarea acestuia la organul judiciar care a emis mandatul.*)

Cand o cauza este trecuta pentru continuarea urmaririi penale de la un organ de urmarire la altul, mandatul de arestare emis anterior ramane valabil. Durata arestarii se calculeaza potrivit dispozitiilor alineatului precedent.

Arestarea inculpatului in cursul judecatii dureaza pana la solutionarea definitiva a cauzei, afara de cazul cand instanta dispune revocarea ei.

Ascultarea inculpatului

Art. 150. - Masura arestarii inculpatului poate fi luata numai dupa ascultarea acestuia de catre procuror sau de catre instanta de judecata, afara de cazul cand inculpatul este disparut, se afla in strainatate, ori se sustrage de la urmarire sau de la judecata. In cazul prevazut in alineatul precedent, cand mandatul a fost emis fara ascultarea inculpatului, acesta va fi ascultat imediat ce a fost prins ori s-a prezentat.

Continutul mandatului de arestare

Art. 151. - Dupa intocmirea ordonantei sau hotararii prin care s-a dispus arestarea inculpatului, procurorul ori presedintele completului de judecata emite de indata mandat de arestare.

Daca prin aceeasi ordonanta sau hotarare s-a dispus arestarea mai multor inculpati, se emite mandat de arestare separat pentru fiecare dintre ei. In mandatul de arestare trebuie sa se arate:

- a) parchetul sau instanta care a dispus luarea masurii arestarii inculpatului;
- b) data si locul emiterii;
- c) numele, prenumele si calitatea persoanei care a emis mandatul de arestare;
- d) datele privitoare la persoana inculpatului, prevazute in art. 70;
- e) aratarea faptei ce formeaza obiectul inculparii si denumirea infractiunii;
- f) incadrarea juridica a faptei si pedeapsa prevazuta de lege;
- g) temeiurile concrete care determina arestarea;
- h) ordinul de a fi arestat inculpatul;
- i) indicarea locului unde urmeaza a fi detinut cel arestat;
- j) semnatura procurorului sau a presedintelui completului de judecata.

Executarea mandatului

Art. 152.*) - Cand mandatul de arestare a fost emis dupa ascultarea inculpatului, procurorul sau presedintele completului de judecata care a emis mandatul inmaneaza un exemplar al mandatului persoanei arestate, iar un alt exemplar il trimite organului de politie pentru a fi predat la locul de detinere o data cu arestatul.

Cand masura arestarii a fost dispusa in lipsa inculpatului potrivit art. 150, mandatul emis se

inaintea in dublu exemplar organului de politie pentru executare.

Organul de politie procedeaza la arestarea persoanei aratate in mandat, careia ii preda un exemplar al mandatului si o conduce in fata organului judiciar care a emis mandatul.

Daca mandatul de arestare a fost emis de procuror, acesta mentioneaza pe mandat data prezentarii inculpatului si procedeaza de indata la ascultarea acestuia, dupa care dispune prin rezolutie asupra arestarii inculpatului. Daca intre timp cauza a ajuns in fata instantei de judecata, procurorul va trimite pe arestat instantei.*)

Presedintele instantei procedeaza la ascultarea inculpatului, iar daca acesta ridica obiectii care necesita o rezolvare urgenta, fixeaza de indata termen de judecata.

Obiectii in ceea ce priveste identitatea

Art. 153. - Daca cel arestat ridica obiectii in contra executarii mandatului numai in ce priveste identitatea, este condus in fata procurorului locului unde a fost gasit. Cand este necesar, procurorul cere relatii organului judiciar care a emis mandatul.

Pana la rezolvarea obiectiilor, procurorul, daca apreciaza ca nu exista pericol de disparitie, dispune punerea in libertate a persoanei impotriva careia s-a executat mandatul.

Daca procurorul constata ca persoana adusa nu este cea aratata in mandat, o pune imediat in libertate, iar daca constata ca obiectiile sunt nefondate, dispune executarea mandatului, procedandu-se potrivit art. 152 alin. 3 si 4.

Despre toate acestea procurorul incheie un proces-verbal, ce se trimite organului judiciar care a emis mandatul.

Negasirea persoanei prevazute in mandat

Art. 154. - Cand persoana prevazuta in mandat nu a fost gasita, organul insarcinat cu executarea incheie un proces-verbal, prin care constata aceasta si instiinteaza organul judiciar care a emis mandatul, precum si organele competente pentru darea in urmarire.

Prelungirea duratei arestarii

Art. 155.*) - Durata arestarii inculpatului poate fi prelungita in caz de necesitate si numai motivat.

Prelungirea duratei arestarii inculpatului poate fi dispusa de instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in fond sau de instanta corespunzatoare in a carei raza teritoriala se afla locul de detinere.

Propunerea pentru prelungirea arestarii

Art. 156.*) - Prelungirea duratei arestarii se dispune pe baza propunerii motivate a organului care efectueaza urmarirea penala. Propunerea organului de cercetare penala este avizata de procurorul care exercita supravegherea.

Propunerea se inaintea conducatorului parchetului din care face parte cel care a facut sau a avizat propunerea sau, dupa caz, procurorului sef de sectie din Parchetul General, cu cel putin 8 zile inainte de expirarea duratei arestarii. Acesta, daca apreciaza ca nu este cazul ca inculpatul sa fie pus in libertate, sesizeaza, cu cel putin 5 zile inainte de expirarea termenului, instanta competenta.

Daca arestarea a fost dispusa de procurorul de la parchetul ierarhic inferior celui corespunzator instantei competente sa acorde prelungirea, propunerea se inaintea procurorului de la parchetul ierarhic superior, care, daca o socoteste intemeiata, sesizeaza instanta, potrivit alin. 2.

Propunerea se anexeaza la adresa de sesizare a instantei. In cuprinsul adresei se pot arata si alte motive care justifica prelungirea arestarii decat cele cuprinse in propunere.

Procedura prelungirii arestarii de catre instanta

Art. 159.*) - Completul de judecata va fi prezidat de presedintele instantei sau de un judecator desemnat de acesta, iar participarea procurorului este obligatorie.

Dosarul cauzei va fi depus de catre procuror cu cel putin 2 zile inainte de termen si va putea fi consultat de catre aparator la cererea acestuia.

Inculpatul este adus in fata instantei si va fi asistat de aparator.

In cazul in care inculpatul arestat se afla internat in spital, si din cauza starii sanataii nu poate fi adus in fata instantei, sau in alte cazuri in care deplasarea sa nu este posibila, propunerea de prelungire a duratei arestarii preventive va fi examinata in lipsa inculpatului, dar numai in prezenta aparatorului, caruia i se da cuvantul pentru a pune concluzii.

In cazul in care instanta acorda prelungirea, aceasta nu va putea depasi 30 de zile.

Instanta se pronunta asupra prelungirii arestarii preventive inainte de expirarea duratei mandatului, si restituie dosarul procurorului in termen de 24 de ore de la pronuntare.

Incheierea prin care s-a hotarat asupra prelungirii arestarii poate fi atacata cu recurs de procuror sau de inculpat. Termenul de recurs este de 3 zile si curge de la pronuntare pentru cei prezenti si de la comunicare pentru cei lipsa. Recursul declarat impotriva incheierii prin care s-a dispus prelungirea arestarii preventive nu este suspensiv de executare, iar recursul declarat impotriva incheierii prin care s-a dispus respingerea prelungirii arestarii preventive este suspensiv de executare.

Inculpatul este adus la judecarea recursului numai cand instanta considera necesar.

Masura dispusa de instanta se comunica administratiei locului de detinere, care este obligata sa o aduca la cunostinta inculpatului.

Instanta poate acorda si alte prelungiri, fiecare neputand depasi 30 de zile. Dispozitiile alineatelor precedente se aplica in mod corespunzator.*)

Procedura in cauzele cu mai multi arestati

Art. 160.*) - Cand in aceeasi cauza se gasesc mai multi inculpati arestati pentru care durata prelungirii arestarii expira la date diferite, prim-procurorul parchetului sau, dupa caz, procurorul sef de sectie din Parchetul General, care sesizeaza instanta potrivit art. 156 pentru unul din inculpati, va sesiza, totodata, instanta si cu privire la ceilalti inculpati.